

Učbenik Barve jezika 2 za jezikovni pouk v drugem letniku srednje šole nadgrajuje učbenik Barve jezika 1. Primerno uresničuje cilje in vsebine učnega načrta ter metodično-didaktična priporočila.

Ustreza različnim tipom učečih srednješolcev (vizualni, avditivni, kinestetični) in dijake motivira za raznovrstne miselne procese ter izpolnjevanje samostojnih, avtentičnih nalog. Učitelju ta učbenik omogoča sodobno poučevanje, ustvarjalnost, raziskovanje, diferenciacijo in individualizacijo.

Vseh šest poglavij v učbeniku Barve jezika 2 vodi dijaka od besede do besedila. Prvo poglavje je namenjeno proučevanju besednega pomena, predstavljenega v slovarjih, ter seznanjanju s pisno normo, predstavljeno v pravopisu. Pri tem je ustrezno poudarjena tudi izgovorjava. Prikazi morfološke podobe besede, pomenskih razmerij med besedami in tematskega polja so temelj vseh nadaljnjih poglavij. Drugo poglavje dijakom odpira vpogled v izvor besed, frazeme in terminološko rabo. Dijake učbenik navaja na branje različnih slovarskih sestavkov, kritično prevzemanje in prevajanje besedišča; vsebine so ustrezno pragmatično dopolnjene z besedili (za govorjenje, branje, poslušanje in razčlenjevanje). Ob teh besedilih dijaki spoznavajo dejansko rabo in pridobivajo načrtovane kompetence. Tretje in četrto poglavje sistematično in funkcionalno predstavljata besedne vrste. Pri tem je poudarek na oblikospreminjavalnih in oblikotvornih vzorcih, ne pa tudi na besedotvornih. Ob ustreznih predstavitvenih in vrednotenjskih besedilih dijaki spoznavajo razločevalne prvine posameznih besednih vrst ter pragmatične učinke različnih besednih oblik, s tem pa usvajajo jezikovno bogastvo. Peto poglavje je namenjeno spoznavanju in tvorbi besedil: opisov, predstavitev, poročil, ocen in reportaž. Učbenik dijake usmerja v različne načine razvijanja teme in v različne besedilne žanre, ki jih združujeta predvsem območje rabe ali tvorčev namen. Ta besedila predstavljajo nadgradnjo besedilnega korpusa, obravnavanega v učbeniku Barve jezika 1. Učitelj jih lahko smiselno povezuje s poukom književnosti in usvajanjem esejskih postopkov. Šesto poglavje v učbeniku Barve jezika 2 prikazuje, kako se je jezik razvijal od 17. do konca 19. stoletja. To poglavje je prav tako mogoče povezovati s poukom književnosti v drugem letniku in spoznavanjem slovenskih avtorjev, zaslužnih za razvoj literature, publicistike, strokovnih besedil, jezikoslovja in literarne kritike.

Avtorice učbenika (Tanja Slemenjak, Katja Premru Kampuš, Dubravka Berc Prah) so uspele uresničiti, da učne vsebine preveč ne razdrobijo učnih ciljev. Na začetku vsakega poglavja so ponovitve predznanja in napoved ciljev. Pri tem avtorice sledijo učnemu načrtu in katalogu znanja. Začetnim motivacijskim nalogam nato sledijo zanimiva besedila, ki jih dijaki berejo, poslušajo, gledajo in ob njih nadgrajujejo svoja pragmatična spoznavanja in raziskovanja. Avtorice vedno navedejo vprašanja za analizo in razmišljanje. Ob teh vprašanjih ni prostora za odgovore, zato morajo dijaki poleg učbenika imeti zvezek, v katerega bodo zapisovali spoznanja, razmišljanja in nadgrajevanja, prav tako pa bodo z zvezkom urili ročno pisanje praktičnih besedil, povzetkov, utemeljitev, opisov. Z zvezkom dijaki pridobivajo motorične spretnosti in spodbujajo kognitivne procese (mišljenje, učenje, spomin), ki se v možganih razvijajo le ob spodbudi lastnoročnega pisanja. S tem pa učbenik dijakom omogoča, da z branjem, pisanjem, poslušanjem in govorjenjem ustrezno dosega pričakovane jezikovne kompetence in obvlada vsestransko uporabne besedilne žanre (vrste). Na koncu posamezne enote avtorice nazorno povzamejo, kar je potrebno usvojiti.

Vseh šest poglavij omogoča učitelju rabo sodobnih metodično-didaktičnih pristopov. Didaktika frontalnega pouka se spretno dopolnjuje z didaktiko usmerjanja oz. vodenja k cilju, spodbujanja raziskovanja in odkrivanja novosti. Navodila omogočajo, da učitelj pouk oblikuje kot delo v skupinah,

dvojicah, uvede zahtevno metodo razprave ali problemski pouk, spodbuja odprta vprašanja dijakov, predava, demonstrira, uvaja projektno in timsko delo, eksperiment ter avtentični pouk in igro vlog.

V jezikovni šolski učilnici se s pomočjo učbenika Barve jezika 2 lahko izpelje tudi povezave z drugimi strokovnimi področji: drugimi jeziki, glasbo, etnologijo, literaturo, kulturo, športom, zdravjem in sodobnimi raziskovalnimi institucijami.

Nenazadnje je pričujoči učbenik lahko tudi smernik pri načrtovanju časovnega in tematskega poteka pouka, samovrednotenju in razmišljanju o procesu učenja, besedi, besednih in besedilnih vrstah.

Učbenik Barve jezika 2 je zaradi vsebinske sistematičnosti, zgoščenosti ter nazornosti tak, da učitelja in dijaka spodbuja k sodelovalnosti in razvijanju najvišje taksonomije. Dijaki bodo ob njem lahko pridobili znanje, uporabno v številnih novih vsakodnevnih sporočanjških situacijah. Ob tem učbeniku se dijaki lahko usposobijo za kritično razmišljanje, strateško pridobivanje naslovnika, zmožni so iskati nove vire in spodbujeni k rabi informacijske tehnologije. Ta učbenik je lahko za učitelje dragocen vir pri pripravi učnih gradiv in izvajanju notranje diferenciacije. Učitelj je namreč samostojni načrtovalec pouka in suvereno izbira med ponujenimi učnimi sredstvi.

Učbenik Barve jezika 2 torej spodbuja učiteljevo avtonomijo, usmerja ga k tematskemu dopolnjevanju, iskanju dodatnih oblikoslovnih vaj na spletu, raziskovanju spletnih portalov, slovarjev in drugih priročnikov, bogatenju besedišča vseh družbenih in funkcijskih zvrsti. Vse navedene lastnosti potrjujejo, da je ta učbenik metodično in didaktično ustrezen. Barve jezika 2 predstavljajo sodobno gradivo, v katerem se združujeta strokovno znanje in praktične izkušnje.

dr. Sonja Hudej

20. 1. 2017